

K PROBLEMATICE PROFESNÍ PŘÍPRAVY A UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ VŠZ

A. Burian

BURIAN, A. (Ústav racionalizace řízení a práce Praha, pracoviště Brno): *K problematice profesní přípravy a uplatnění absolventů VŠZ*. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 21, 1985 (2) : 91-101.

Absolventi Vysoké školy zemědělské v Brně po pěti letech praxe vykazují nejen vysokou míru uplatnění v zemědělství, ale i v nadpoloviční většině zařazení do vedoucích funkcí. Podle průzkumu provedeného v uvedeném souboru absolventů, v jejich zaměstnavatelských organizacích a v příslušných OZS jsou na tyto funkce dobře připraveni v oblasti teoretických (i politických) znalostí, kriticky je hodnocena zejména příprava na řídicí a organizační práci s lidmi. Připravenost mladších ročníků je zaměstnavatelskými organizacemi častěji hodnocena jako slabší. Stává se proto naléhavým požadavkem zařadit do výuky VŠZ takové předměty (s náležitou kvalitou i rozsahem), aby příprava posluchačů na řízení lidí — rozhodujícího faktoru VTR — nabyla úrovně, kterou praxe již naléhavě vyžaduje.

sociologický výzkum; absolventi VŠZ; funkční zařazení; kvalifikační příprava

Objektem našeho zájmu je uplatnění absolventů VŠZ v Brně. Tedy uplatnění součásti „rozhodující výrobní síly“, již člověk v socialistické společnosti představuje, a navíc „pracovní síly vysoce kvalifikované“, jež v etapě vědeckotechnické revoluce reprezentuje základní zdroj dalšího růstu produktivity práce i efektivnosti výroby. Uvedené teze můžeme podtrhnout skutečností, že objekt našeho výzkumu je funkčně zařazen v převážné míře v oblasti řízení a organizace práce, tedy v oblasti největšího potenciálu rezerv akcelerace našeho dalšího ekonomického i sociálního rozvoje (Potáček 1983) a z velké části v resortu zemědělství, jenž je v současnosti producentem výrobků strategického charakteru a plní tak jeden z nejaktuálnějších politicko-ekonomických úkolů (Bílek 1981).

Prezentované výsledky představují třetí etapu kontinuálního výzkumu posluchačů VŠZ v Brně, vyžádaného a schváleného grémiem ministra školství ČSR v roce 1971. Od té doby byla realizována 1. etapa — výzkum všech posluchačů I. ročníku 1972/1973, jehož cílem byla identifikace osobnosti posluchače VŠZ, jeho postojů, názorů, angažovanosti a představ o studiu i profesním uplatnění, a 2. etapa — výzkum týchž posluchačů v V. ročníku, uskutečněný ve školním roce 1976/77, který sledoval změny politicko-názorové i profesní a hodnotové orientace, ovlivněné pětiletým studiem VŠZ.

III. etapa, již zde prezentujeme, zkoumá stejnou populaci (ukončivší studium VŠZ v Brně ve školním roce 1976/77), tedy v době výzkumu již zemědělské inženýry a inženýrky, vykazující zhruba 5 let praktických zkušeností a poznatků, dávajících přiměřenou základnu pro kvalifikované zhodnocení úrovně připravenosti na výkon zastávaných funkcí.

Cílem této etapy bylo zjistit závislost úrovně prospěchu, studijní a společenské angažovanosti na VŠZ s mírou uplatnění v praxi, hodnocení nástupních podmínek, způsobu zapracování do funkce i hodnocení průběhu a perspektiv vlastní „profesní kariéry“ současně s posouzením úrovně přípravy poskytnuté VŠZ na výkon zastávané funkce, včetně vstupu do hodnotových systémů této relativně nejmladší generace zemědělských inženýrů, jež má pro oblast sociálních jevů zemědělské populace výrazně predikční charakter.

„Úroveň připravenosti“ na výkon zastávaných funkcí (z výpovědí zkoumaných absolventů) — jako těžiště této výzkumné práce — jsme pak ověřili a upřesnili hodnocením zaměstnavatelských organizací a názorem okresních zemědělských správ.

Získané výsledky publikujeme s nadějí, že přispějí k tomu, aby naši absolventi nastupovali do praxe stále dokonaleji připraveni na zvládnutí úkolů, jež před ně (i před naše zemědělství) nejen současnost, ale i budoucnost postaví.

K METODICE VÝZKUMU

Zkoumání stejné populace studentů ve třech časových údobích dávajících přehled o desetiletém modelování jejich postojů, názorů, hodnotových systémů i profesního uplatnění není jev v našem sociologickém výzkumu běžný: vyžaduje kontinuum institucionální i personální, kontinuum výzkumných technik, možnosti kontaktu s respondenty, a přitom hrozí nebezpečím ztráty reprezentativnosti, poněvadž zkoumaný soubor nelze při naprosté dobrovolnosti a materiální nezainteresovanosti udržet donekonečna v úrovni dostatečného zájmu „o věc“.

S tímto rizikem jsme již koncipovali projekt výzkumu v roce 1971, ale při poslední fázi, realizované po jedenácti letech, jsme si znovu uvědomovali míru ohrožení jeho výsledku, poněvadž anonymita dotazníků (zaručující vyšší míru validity — pravdivosti odpovědí), nám současně odnímalala možnost adresných urgencí (a tím mohla výrazně snížit úroveň reliability — výpovědní reprezentace dosaženého vzorku respondentů).

Toto úskalí bylo úspěšně překonáno. Z úplného souboru všech posluchačů I. ročníku v roce 1972 (544 osob = 100 %) jsme získali 77 % posluchačů V. ročníku v roce 1977 a 52 % absolventů s pětiletou praxí v roce 1983.

Ověření reprezentativnosti pomocí čtyř χ -kvadrátů srovnatelných znaků zkoumané populace (obsazení souboru podle fakult, podle pohlaví, podle hodnocení vlastního prospěchu na střední škole i podle prospěchu v průběhu studia na VŠZ — podle výše prospěchového stipendia) prokázalo statisticky nevýznamné odchylky — a tedy potvrzuje hypotézu reprezentativnosti zkoumaného souboru.

Druhým stejně významným problémem byla pro nás objektivnost výpovědi o „úrovni připravenosti na výkon zastávané funkce“. Vy-

jádrění respondenta — samotného absolventa, který danou funkci zastává — je nesubstituovatelné. On sám nejlépe pociťuje „co mu chybí“. Na druhé straně však jsme nechtěli (jak je zatím zvykem) jednoduchou sumarizaci subjektivních postojů povýšit na plně objektivní zjištění. Musili jsme tedy překonat bariéru danou anonymitou dotazníku alespoň natolik, abychom se mohli zaměstnavatelských organizací ptát na „úroveň připravenosti na výkon zastávané funkce“ nikoliv konkrétní osobou, nýbrž „absolventy VŠZ v Brně, ukončivšími studium v roce 1977“.

Tím se výpověď zaměstnavatelských organizací (pokud zaměstnávaly více absolventů ukončivších studium v roce 1977) rozšířila i na ty absolventy (rok 1977), kteří dotazník neakceptovali a průzkumu se nezúčastnili. Abychom názory bezprostředních nadřízených našich absolventů alespoň pro oblast zemědělství dále objektivizovali, provedli jsme třetí (doplňující) šetření přes okresní zemědělské správy, v jejichž okruhu působnosti se zkoumaní absolventi VŠZ nacházejí.

Tuto trojici výpovědí o připravenosti absolventa na výkon zastávané funkce (absolvent — zaměstnavatelská organizace — okresní zemědělská správa) jsme pak mohli vzájemně korelovat a určit tak míru její průkaznosti.

Navíc otevřené otázky položené zaměstnavatelským organizacím i okresním zemědělským správám nám poskytly řadu dalších cenných poznatků, námětů a informací, jimiž tento výzkum, jehož cílem je získávání kvalifikovaných podnětů k zdokonalování úrovně připravenosti absolventů VŠZ na požadavky praxe, výrazně obohatily.

VÝSLEDKY VÝZKUMU

Funkční zařazení absolventů

Za stěžejní kritérium hodnocení „úspěšnosti“ absolventů bývá obvykle považováno funkční zařazení, jehož v relativně krátké době po ukončení studia dosahují. Ze získaných údajů vyplývá, že již od pěti let po nástupu do praxe nadpoloviční většina (56 %) pracuje ve vedoucí funkci. (Toto zjištění plně koresponduje i údajům prezentovaným prof. Pilíškem na konferenci K úkolům sociologie a sociální psychologie v plánování a řízení sociálních procesů v Praze 28. III. 1984, který uvádí, že cca 60 % absolventů VŠZ v Praze nastupuje téměř bezprostředně po ukončení studia do funkcí liniových řídicích pracovníků.)

Funkční zařazení	abs.	rel.
1. Vedoucí pracovníci	159	56,0
2. Odborní pracovníci v resortu	75	26,0
3. Odborní pracovníci jinde	34	12,0
4. Ostatní	12	4,0
5. Neodpověděli	4	2,0
Celkem	284	100,0

Počet podřízených pracovníků

Tato otázka měla jednak kontrolní, jednak doplňující funkci: potvrdila údaj o převažujícím zařazení absolventů do vedoucích funkcí a upřesnila představu o velikosti pracovních kolektivů, jež naši absolventi v krátké době po nástupu do praxe řídí.

Skutečnost, že 36 % našich absolventů do pěti let po ukončení studia řídí více než desetičlenné, dvacetičlenné i četnější pracovní skupiny, nám dává jasnější představu o nárocích, jež jsou na tuto oblast jejich „kvalifikace“ a způsobilosti kladeny.

Počet podřízených pracovníků	abs.	rel.
1. 0	114	40,0
2. Méně než 5 lidí	35	12,0
3. 5 – 10 lidí	30	11,0
4. 11 – 20 lidí	37	13,0
5. 21 – 50 lidí	44	16,0
6. Více než 50 lidí	22	7,0
7. Neodpověděli	2	1,0
Celkem	284	100,0

Hodnocení připravenosti na splnění zastávaných funkcí

Odpověď na otázku „nakolik vybavenost znalostmi, schopnostmi a dovednostmi, poskytnutá školou, odpovídá požadavkům praxe, do níž absolvent nastupuje“ jsme považovali za jeden ze stěžejních cílů, určených bezprostředně pedagogickému procesu VŠZ.

Poněvadž příprava na povolání zemědělského inženýra se skládá (nebo měla by se skládat) z takových oblastí poznatků a způsobilostí, jež budou od něho v pracovním zařazení (do něhož se ihned nebo v brzké době po ukončení studia dostane) požadovány jako součást jeho kvalifikace — rozčlenili jsme tuto přípravu na čtyři logické okruhy (tyto okruhy byly námi zapracovány do projektu výzkumu MŠ ČSR 1971 a byly již několikrát nejrůznějšími šetřeními využity, takže dávají i možnost potřebných komparací):

- na teoretické znalosti,
- na praktické dovednosti,
- na vybavenost pro řídicí a organizační práci,
- na přípravu pro práci veřejnou a politickou.

Výpovědi zkoumaných absolventů školy

předkládáme ve znění dotazníku, který absolventi vyplnili, abychom umožnili jejich co nejobjektivnější posouzení.

Teoretické znalosti

Vzhledem k zastávané funkci hodnotíte přípravu, kterou Vám VŠZ poskytla v oblasti teoretických znalostí:

	abs.	rel.
1. Jako nadbytečnou	49	17,0
2. Jako plně dostačující	169	57,0
3. Jako neúplnou	60	21,0
4. Jako zcela nedostačující	1	0,0
5. Nepřipadá v úvahu	4	2,0
6. Nedokážete posoudit	8	3,0
Celkem	284	100,0

Praktické dovednosti

Vzhledem k zastávané funkci hodnotíte přípravu, kterou Vám VŠZ poskytla pro oblast praktického využití:

	abs.	rel.
1. Jako nadbytečnou	23	8,0
2. Jako plně dostačující	50	18,0
3. Jako neúplnou	157	56,0
4. Jako zcela nedostačující	37	13,0
5. Nepřipadá v úvahu	7	2,0
6. Nedokážete posoudit	10	3,0
Celkem	284	100,0

Vybavenost pro řídicí a organizační práci

Vzhledem k zastávané funkci hodnotíte přípravu, kterou Vám VŠZ poskytla pro řídicí a organizační práci s lidmi:

	abs.	rel.
1. Jako nadbytečnou	4	1,0
2. Jako plně dostačující	59	21,0
3. Jako neúplnou	153	54,0
4. Jako zcela nedostačující	40	14,0
5. Nepřipadá v úvahu	5	2,0
6. Nedokážete posoudit	23	8,0
Celkem	284	100,0

Příprava pro práci veřejnou a politickou

Vzhledem k zastávané funkci hodnotíte přípravu, kterou Vám VŠZ poskytla pro politickou a veřejnou práci:

	abs.	rel.
1. Jako nadbytečnou	17	6,0
2. Jako plně dostačující	191	67,0
3. Jako neúplnou	29	10,0
4. Jako zcela nedostačující	3	1,0
5. Nepřipadá v úvahu	5	2,0
6. Nedokážete posoudit	29	10,0
7. Neodpovědělo	10	4,0
Celkem	284	100,0

Pokud chceme provést analýzu připravenosti posluchačů k výkonu zastávaných funkcí, můžeme použít několik přístupů:

1. Vztít za rozhodující kritérium hodnocení plně postačující jako optimální kvalifikační vybavenost.

Pak můžeme konstatovat, že připravenost na výkon politické a veřejné práce je nejlepší (67 %) a vybavenost teoretickými poznatky ji následuje (57 %). Na protipólu stojí příprava pro praktickou činnost (18 %) a příprava na řídicí a organizátorskou práci s lidmi (21 %).

2. Vztít jako pozitivní kritérium hodnocení nadbytečná (tedy více, než absolvent v praxi upotřebí) i plně postačující.

Získáme téměř stejný obraz, jen s výměnou pořadí na protipólech:

- nejlepší — oblast teoretických znalostí (74 %),
— příprava pro politickou a veřejnou práci (73 %);
- nejhorší — příprava pro řídicí a organizátorskou práci s lidmi (22 %),
— příprava pro oblast praktického využití (26 %).

3. Použít bodového hodnocení první pětice odpovědí (např. 1. nadbytečná = 4 body, 2. plně postačující = 5 bodů, 3. neúplná = 2 body, 4. zcela nepostačující = 0 bodů, 5. nepřipadá v úvahu, tedy „nelze ji využít ve funkčním zařazení respondenta“ = 1 bod) a vážených průměrů. (Samozřejmě zde je diskutabilní, kolik bodů kterému hodnocení přiřknout. Čtenář této zprávy si určitě propočítá i jinou variantu, již pokládá za lepší.)

I v tomto případě však dostaneme rozložení odpovídající předchozím dvěma pólům:

- pozitivní — 4,43 bodů příprava pro politickou a veřejnou práci
— 4,09 bodů teoretické znalosti
- negativní — 2,38 bodů příprava na řízení, organizaci a práci s lidmi
— 2,42 bodů praktické poznatky a dovednosti

Poněvadž hodnocení prováděné bezprostředně absolventy může podléhat celé řadě subjektivních pocitů, vazeb ke studiu, k jednotlivým předmětům i učitelům — a navíc vždy musí odrážet jejich pracovní situaci (charakter pracovního zařazení, požadavky přímých nadřízených i úroveň kolektivu, v němž pracují), provedli jsme dvě ověření výpovědi o připravenosti absolventů VŠZ na výkon funkcí, do nichž jsou zařazováni:

- jednak přes zaměstnavatelskou organizaci,
- jednak přes příslušnou okresní zemědělskou správu (pokud absolvent pracuje v rámci její působnosti).

Hodnocení zaměstnavatelskou organizací

Abychom odfiltrovali hodnocení našich absolventů v pracovních funkcích, pro něž školou připravováni nejsou (a ani nemusejí být), zjišťovali jsme nejprve, zda absolvent je zařazen do funkce odpovídající kvalifikaci poskytované VŠZ.

Z dotazníků vyplněných zaměstnavatelskými organizacemi vyplynulo:

Příprava je hodnocena jako	Příprava							
	v oblasti teoretických znalostí		v oblasti praktických znalostí		pro řídicí a organizátor- skou práci s lidmi		pro politickou a veřejnou práci	
	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.
nadbytečná	2	2	0	0	0	0	3	3
plně dostačující	101	87	58	51	57	50	71	62
neúplná	10	9	51	44	45	39	26	23
zcela nedostačující	1	1	1	1	8	7	5	4
nepřipadá v úvahu	0	0	1	1	1	1	4	3
nedokázali posoudit	1	1	4	3	4	3	6	5
celkem	115	100	115	100	115	100	115	100

Provedeme-li analýzu stejným způsobem jako u výpovědí absolventů, můžeme konstatovat, že zaměstnavatelská organizace hodnotí jejich připravenost co do pořadí téměř shodně:

1. Při použití (jako optima) kritéria plně postačující příprava dostaneme pořadí:

- teoretické znalosti (87%)
- příprava pro politickou a veřejnou práci (62 %)
- praktické dovednosti (51 %)
- příprava pro řídicí a organizátorskou práci s lidmi (50 %)

2. Při použití (jako optima) kritéria nadbytečná i plně postačující příprava se pořadí nezmění. Dojde však ke zvýraznění rozdílu mezi pozitivním hodnocením teoretických znalostí a přípravy pro politickou a veřejnou práci a méně pozitivním hodnocením praktických dovedností a přípravy pro řídicí a organizátorskou práci s lidmi.

3. Při použití stejného bodového hodnocení získáme opět dva póly:

- pozitivní — 4,65 bodů teoretické znalosti
- 3,90 bodů příprava pro politickou a veřejnou práci
- méně pozitivní — 3,39 bodů příprava pro řídicí a organizační práci s lidmi
- 3,54 bodů praktické dovednosti

Srovnáním hodnocení připravenosti na výkon povolání absolventy samými a jejich zaměstnavatelskými organizacemi zjišťujeme na jedné straně identitu názorů, na druhé straně jistý rozdíl v úrovni hodnocení: podnik je benevolentnější, absolventi jsou kritičtější.

Vysvětlení lze hledat patrně v náhledu podniku na absolventa (kterého si svým způsobem zřejmě cení a dává to tímto najevo) a v náhledu na dotazník (o jehož anonymitě nemusí být zcela přesvědčen a proto počítá s tím, že horším hodnocením by absolventu mohl uškodit). Třetí možnost dává vysvětlení postojů: absolvent daleko intenzivněji pociťuje, co mu ve vědomostech, poznatcích a dovednostech chybí, co musí dohánět a co musí překonat. Podnik vidí jen výsledky absolventova snažení a nikoliv míru úsilí, kterou absolvent vynakládá. Proto pohled podniku musí být zákonitě v tomto směru povrchnější.

Shoda pořadí a blízkost hodnocení obou subjektů však prokazují jednoznačně validitu i reliabilitu získaných údajů.

Přesto jsme zvolili ještě třetí subjekt pro toto hodnocení:

Hodnocení okresní zemědělskou správou

Vzhledem k tomu, že v hodnocení zaměstnavatelskými organizacemi se nachází i řada podniků mimoresortních (cca 20 %), je pro nás hodnocení okresními zemědělskými správami jako představiteli resortu, pro něž jsou absolventi vychováváni, obzvláště zajímavé.

Otázka byla položena takto:

V rámci Vašeho okresu pracují v současné době mezi jinými i absolventi VŠZ v Brně, kteří ukončili studium v roce 1977. Splňují Vaše očekávání a potřeby:

	v teoretické (popř. progn. a plánovací) činnosti		v praktické činnosti (v org. zem. výroby)		ve vedení a řízení kolektivů		v politické a veřejné činnosti	
	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.	abs.	rel.
zcela	1	3	3	9	1	3	1	3
z velké části	32	97	20	61	12	36	12	36
v nedostatečné míře	0	0	10	30	20	61	18	55
vůbec ne	0	0	0	0	0	0	2	6
celkem	33	100	33	100	33	100	33	100

Vyhodnocení získaných odpovědí je zcela jednoznačné:

— na prvním místě je vysoké hodnocení teoretické přípravy. Plných 100 % zastává výrok „splňují očekávání a potřeby OZS zcela a z velké části“.

— Druhé místo zaujímá hodnocení praktického uplatnění [v organizaci zemědělské výroby], kde pozitivního kritéria dosahuje 70 %.

— O poslední (třetí a čtvrté) místo se dělí vedení a řízení kolektivů s nároky na politickou a veřejnou činnost. [V pozitivním hodnocení obou se nachází jen 39 % výroků OZS.]

Doplnění a kontrola správnosti první výpovědi provedené otázkou *Na které z uvedených činností jsou podle Vašeho názoru sledovaní absolventi připraveni nejlépe*“ ujasňují stanovisko OZS:

26 dalo na 1. místo teoretickou přípravu,

6 dalo na 1. místo praktickou přípravu,

1 dala na 1. místo přípravu na veřejnou a politickou práci,

žádná OZS nedala na 1. ani 2. místo připravenost na vedení a řízení pracovních kolektivů.

Tomu koresponduje i další otázka *Na které z uvedených činností jsou absolventi připraveni nejhůře*.

V odpovědích na ni participuje příprava na řízení lidí 19krát, příprava na veřejnou a politickou práci 10krát a připravenost na praktické uplatnění 4krát.

Rozpor mezi hodnocením provedeným absolventy a jejich zaměstnavatelskými organizacemi vůči hodnocení OZS je pouze v ocenění úrovně připravenosti na politickou a veřejnou práci.

Výklad tohoto rozporu se nabízí dvojí:

— u prvních dvou subjektů zkoumáme připravenost na jistý typ pracovních činností, kdežto u OZS se ptáme již na činnost (na plnění očekávání a potřeb OZS);

— zatímco podnik je jistým mikroklimatem veřejné a politické činnosti, v němž se absolvent snáze projeví, OZS již představuje makroklima, do něhož nastupují již jenom špičky převyšující průměr. A to se zřejmě zkoumaným absolventům, ať již pro nedostatek tohoto typu aktivity a angažovanosti, či pro krátkost doby, již se v působnosti OZS nacházejí, z velké části zatím nepodařilo.

Srovnání úrovně připravenosti absolventů VŠZ na profesi zemědělského inženýra

Veškeré úsilí věnované optimalizaci studia na vysokých školách má jediný cíl: lépe připravit absolventy školy na plnění očekávání společenské praxe, tedy na jejich efektivnější začlenění do náročného procesu budování rozvinuté socialistické společnosti.

Proto jsme chtěli znát stanovisko zaměstnavatelských organizací i okresních zemědělských správ na celkovou úroveň připravenosti zkoumaných absolventů ve srovnání s dřívějšími absolventskými ročníky.

1. Otázka položená zaměstnavatelským organizacím zněla:

Máte-li možnost srovnat absolventy VŠZ různých ročníků, můžete říci, že současní absolventi jsou připraveni na vykonávání své funkce lépe, stejně či hůře než dřívější ročníky?

Odpovědi nejsou příznivé:

jen 9 % soudí, že jsou připraveni lépe (a to vesměs v teoretické oblasti);

73 % soudí, že stejně;

18 % se domnívá, že hůře (a to zejména v oblasti řízení a praktických dovedností).

2. Okresní zemědělské správy na stejnou otázku odpověděly podobně:

22,5 % označuje přípravu současných ročníků za lepší,
55 % za stejnou,
22,5 % za horší.

Z šetření tedy vyplývá, že zaměstnavatelé absolventů VŠZ nepociťují růst jejich připravenosti na výkon pracovních funkcí, jež mají zastávat.

Statisticky významná korelace na 1% hladině významnosti zde navíc prokazuje, že přísnější kritéria zaujímají spíše výrobní zemědělské podniky (JZD, státní statky) než ostatní organizace.

Tato skutečnost svědčí o tom, že buďto úroveň absolventů skutečně nedoznává růstu, nebo požadavky zemědělské výrobní praxe rostou rychleji než „kvalifikační vybavenost“ absolventů. V obou případech jde o jev, který třeba urychleně řešit.

ZÁVĚR

Navzdory mnohokrát již opakovanému zjištění, „že úroveň organizačnické a řídicí práce rozhoduje o veškerém výrobním i ekonomickém efektu každého podniku, resortu i národního hospodářství“, zůstává oblast vysokoškolské přípravy v tomto směru hluboko pod požadavky praxe.

Další opomíjení této skutečnosti se proto stává akutním nebezpečím úspěšného rozvoje našeho zemědělství. Náležitá proporce předmětů zabývajících se „lidským činitelem“ a kvalifikací pro vedení různě strukturovaných kolektivů ve vysokoškolské výuce (teorie řízení, sociologie řízení, psychologie práce, pedagogika dospělých, pracovní právo, využití výpočetní techniky pro řídicí procesy) vstoupila do stadia neodkladného řešení, proti němuž by neměly obstát žádné objektivní ani vykonstruované překážky.

Literatura

- BILAK, V.: Projev na 4. zasedání ÚV KSČ 28. X. 1981. Rudé právo 29. X. 1981.
BURIAN, A.: Mládež a zemědělství. Ekonomika zemědělství, 10, 1971, č. 2, s. 45-46.
BURIAN, A.: Osobnost studenta a motivace na VŠZ. [Závěrečná zpráva.] Brno, VŠZ 1974.
BURIAN, A.: Osobnost studenta a výsledky výchovného a vzdělávacího procesu na VŠZ v Brně. [Závěrečná zpráva.] Brno, VŠZ 1979.
BURIAN, A. — VACULÍK, R.: K vlivu vysokoškolského studia na osobnost, postoje a názory studentů VŠZ v Brně. Sborník ČVUT, Praha 1979.
BURIAN, A. a kol.: Uplatnění absolventů VŠZ v Brně a hodnocení jejich připravenosti pro výkon zastávaných funkcí. [Závěrečná zpráva.] Brno, VŠZ 1984.
POTÁČ, S.: Projev na 9. zasedání ÚV KSČ 23. XI. 1983. Rudé právo 24. XI. 1983.

Došlo dne 19. 7. 1985

БУРИАН, А. (Институт рационализации управления и труда, место работы Брно): **О проблематике профессиональной подготовки и размещения выпускников с/х вузов.** Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 21, 1985 (2) : 91-101.

Выпускники Сельскохозяйственного института в Брно спустя 5 лет в большой мере работают в сельском хозяйстве и, сверх того, свыше половины их занимают руководящие посты. Как показали обследования в местах их работы и на соответствующих райсельхозуправлениях, они хорошо подготовлены в теоретической (и политической) области, но критическую оценку получила их подготовка к руководящей и организаторской работе. Организации, в которых работают выпускники младших годов выпуска, считают их подготовку менее удовлетворительной. Вот почему представляется целесообразным включить в обучение Института такие предметы (в нужных масштабах и качестве), которые подготовят студентов к умению руководить людьми, что является решающим фактором НТР и необходимостью для с/х практики.

социологическое исследование; выпускники С/Х института; должность; квалификационная подготовка

BURIAN, A. (Institute for Rationalization and Management of Labour, workplace Brno): *Problems of Preparing Graduates of the University of Agriculture for their Posts in Practice.* Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 21, 1985 (2) : 91-101.

Graduates of the University of Agriculture in Brno after five years of practice have not only a high standard of their professional practice in agriculture, but they also are, in more than 50 %, in managing functions. According to a research carried out in the stated group of graduates in their employers and the corresponding regional agricultural administrations, they are well prepared in the sphere of theoretical (as well as political) knowledge; critically is evaluated in particular their preparation for managing and organizational work. As far as qualifications of younger graduates are concerned, the evaluation of employer organizations often indicates a lower level. It is therefore more and more important to include in study material of the University of Agriculture such subjects (in corresponding quality and extent) which would ensure that the students are well prepared for managerial functions — a decisive factor of the scientific and technological revolution — in a way that is relevant to the requirements of the practice.

sociological research; graduates of the University of Agriculture; function; qualification preparation

BURIAN, A. (Institut für Leitung und Arbeit, Filiale Brno): *Zur Problematik der Ausbildung und des Einsatzes der Absolventen der LHS.* Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 21, 1985 (2) : 91-101.

Die Absolventen der Landwirtschaftlichen Hochschule (LHS) Brno zeitigen nach fünf Jahren Praxis nicht nur ein hohes Maß ihres Einsatzes in der Landwirtschaft, sondern in ihrer Mehrheit auch ihre Einstufung in leitende Funktionen. Untersuchungen bei ihren Einsatzorganisationen und entsprechenden Landwirtschaftlichen Gebietsverwaltungen ergaben, daß sie für diese Funktionen theoretisch (und politisch) gut vorbereitet sind. Kritisch wird vor allem die Vorbereitung auf die leitende und organisatorische Arbeit mit den Menschen bewertet. Die Ausbildung der jüngeren Jahrgänge wird oftmals von den Einsatzorganisationen als schwächer eingeschätzt. Somit erhebt sich die Forderung nach Einbeziehung in die Ausbildung solcher Fächer (mit entsprechendem Umfang und Qualität) damit die Ausbildung der Höher der LHS für die Menschenführung — der entscheidende Faktor der WTR — ein solches Niveau erreicht, welches die Praxis dringend erfordert.

Soziol. Forschung; Absolventen der LHS; funkt, Einstufung; Ausbildung; Qualifikation

Adresa autora:

Doc. JUDr. PhDr. Antonín Burian, CSc., Ústav racionalizace řízení a práce Praha, pracoviště Smetanova 49, 656 01 Brno
